

DELAVSKA POLITIKA

Št. 110.

V Ljubljani, sreda 19. maja 1926.

Leto I.

Jugoslovanskemu delavstvu!

V zadnjem času se odigravajo v naši državi važni in usodni dogodki. Težka gospodarska kriza, ki traja že nekaj let izzvala je

vesplošen zastoj v našem gospodarstvu: v industriji, v trgovini, v prometu; objela je s svojo silo celo naše poljedelstvo.

Nešteta podjetja zmanjšujejo ali celo ustavljajo popolnoma svoje obrate ter mečejo na stotine in tisoče delavcev na ulice. V mnogih drugih podjetjih pa morajo delavci delati dalje časa za manjšo plačo. Kjer pa delavci ne morejo na to pristati, ker je njihova plača itak premajhna, se jih vrže zopet kratkoma na cesto. Ravno te dni se vodi vsled tega velika tarifna borba med delavci in delodajalci lesne industrije v Hrvaški, borba v kateri je udeleženi preko 2500 delavcev.

A do slične borbe iz istih razlogov utegne kmalu priti tudi v največjem državnem podjetju, v Belju. Delavci se sili v vse te borbe proti svoji volji, zgolj zato, ker pač ne morejo pristati na nadaljno znižanje njihovih plač in na podaljšanje delovnega časa.

Ta gospodarska kriza pa ne tlači samo delavce, marveč tudi male posestnike ter nižje uradnike in nameščence. Povoljen položaj poljedelstva po vojni se je kmalu izpremenil; preočitna je danes neenakost med dohodki kapitalističnega gospodarstva ter malega, zlasti kmečkoga gospodarstva. Kapitalizem izkorišča do kraja svoj gospodujoči vpliv na buržuazne stranke, na vlado in na narodno skupščino. Uspelo mu je izsiliti tako gospodarsko carinsko in davčno politiko, ki zagotavlja njegovi produkciji

privilegirane in monopolne cene na škodo malih samostojnih, zlasti podeželskih producentov. Ta neenakost v ceni blaga in dohodkov dela ter v sami državni carinski in davčni politiki povzroča

ogromno osiromašenje in proletariziranje vasi,

s čemer se onemogočava in ubija tudi razvoj delavnosti v mestih.

Vsled te splošne gospodarske krize zapel je

strahoviti bič brezposelnosti, redni spremljevalec vsake krize. Na tisoče in desetisoče delavcev v mestih in na vaseh ostalo je brez dela, tega edinega izvora njihovega življenja. Država, ki bo morala po zakonu oživiti odredbe zakona o podpiranju brezposelnih, odložila je to vprašanje na nedoločen čas, in ni nobenega izgleda, da bo sploh kdaj ta zakon uveljavljen, ako jo ne bodo v to prisilili delavci sami.

Poleg vsega tega pa muči delavski razred in ostale siromašne državljane še drugo, istotako hudo zlo. To je:

draginja ter pomanjkanje dobrih in cenih stanovanj.

V dobi krize in brezposelnosti, ko delavci niso v stanju, da si zaslužijo niti črna kruha, poslabšuje in otežava strahovita draginja še bolj njihov položaj. Zaposleni in nezaposleni delavci trpe največje pomanjkanje vseh življenjskih potrebščin, ker si ob današnji draginji in vsled nezadostnih plač ne morejo nabaviti niti najnujnejše. Vsled pomanjkanja dobrih in cenih stanovanj pa morajo delavci in siromašni meščani

stanovati po mračnih in vlažnih stanovanjih

izpostavljeni se s tem težkim in nevarnim boleznim, ogrožajoč še bolj

vsled težkega dela itak poslabšano zdravje.

Da traja ta gospodarska kriza tako dolgo in da je zavzela tako široki obseg, je največ kriva

slaba in zgrešena finančna in davčna politika vseh dosedanjih vlad.

Ta finančna in davčna politika sestoji iz ogromnih državnih izdatkov in v njihovem pokrivanju potom posrednih davkov: carine, trošarine, monopolov, taks, itd. Sam letošnji državni proračun je dosegel ogromno svoto

12 in pol milijard dinarjev,

katero se mora potom posrednih davkov izprešati iz najsiromašnejših državljanov. Na neposredne davke, katere poleg kapitalistov plačajo tudi delavci, ne pada niti 10 odstotkov vseh državnih dohodkov; vsi ostali državni dohodki odpadejo na posredne davke, katere plačujejo največ najsiromašnejše mase, ker so mnogoštevilnejše, in kateri, podražujoč življenjske potrebščine, tlačijo najtežje delavce in ostale siromašne državljane.

Ali kar je najhujše in kar dela celokupno situacijo v naši državi težko in usodepolno, to je

popolni moralni bankrot vseh buržuaznih strank,

katere so že popolnoma utonile v korupciji in v borbi za oblast, zanemarjajoč vsako dalekosežno politiko, ki naj bi privedla državo in narod iz te strahovite gospodarske in politične krize. V tej vzajemni borbi za oblast so buržuazne stranke popolnoma zanemarile življenjske potrebe naroda in države in vrgle na površje novo silo, neodgovorne činitelje, ki jo sestavlja

vojaško-birokratska monarhija in častniška kasta.

Mi smo bili baš v zadnjih dneh priče strahovitega moralnega propada vseh buržuaznih strank, zlasti pa vladajoče radikalne in radičevske, kar je privedlo do tega, da so ti

neodgovorni činitelji odstavljali in postavljali vlade po zakotnih kavarnah in hotelskih sobah,

in to preko parlamenta in ko parlament ni bil niti sklican. Takih primerov nimamo v nobeni parlamentarni državi v Evropi. Na Angleškem, na Francoskem in v drugih parlamentarnih državah se vlade ne odstavljajo zunaj parlamenta. V naši državi, katera bi morala tudi biti parlamentarna, ni nobena vlada še padla v parlamentu! To je karakteristika našega političnega in parlamentarnega življenja. Prilizujoč se neodgovornim činiteljem ter kadeč jim nesramno, da se dokopljejo do vlade, postale so vse naše stranke

grobari parlamentarizma in demokracije, grobari državljskih pravic in državljskih svoboščin.

Parlament je postal slepo orodje vlade, nesposoben da se ji upre, a vlade same so postale slepe orodje neodgovornih činiteljev.

Ta nemoč parlamenta napram vladi in nemoč vlade napram neodgovornim činiteljem, je naravna posledica postanka današnjega parlamenta. Ta parlament so rodile

strahovite nezakonitosti, nasilja in korupcija,

ki jih je Pašić-Pribičevićeva vlada vršila za časa zadnjih volitev ob popolnem odobravanju in aksistenci neodgovornih činiteljev.

Takemu sistemu je moralo neizbežno slediti

propadanje celokupne državne administracije v brezdelje in samovoljnost ter pojavljanje korupcije v katastrofalnem obsegu.

Javnosti so že znani neštevilni slučajji korupcije, v katere so vpletene najvidnejše osebnosti iz vseh buržuaznih strank. Odtod dejstvo, da so se do danes vse buržuazne stranke mučno trudile, da onemogočijo vsako nepristransko preiskavo in javno kazen za vse krivce.

Z ozirom na to, tudi opozicijske buržuazne stranke niso v stanju voditi odločno in nesebično borbo proti korupciji in neodgovornim činiteljem, ker se tudi one

dobrikajo neodgovornim činiteljem, da bi dobile oblast iz njihovih rok

in se pri državni upravi poslužujejo istih sredstev nasilja in korupcije. Zato je tudi zaman vsaka nada, da bi buržuazne stranke mogle ozdraviti naše politično življenje, rešiti parlamentarizem in demokracijo ter izločiti korupcijo.

Edini pravi pobornik parlamentarizma in demokracije, edini pravi zaščitnik državljskih pravic in svobode, je stranka proletarijata, stranka delavskega razreda in siromašnih državljanov, **Socijalistična stranka Jugoslavije.**

Da se reši parlamentarizem in demokracija in da se odbije vpliv neodgovornih činiteljev v političnem življenju, zahteva ta stranka, da se

narodna skupščina takoj razpusti ter razpišejo nove

popolnoma svobodne volitve, da bo novi parlament pravi izraz teženj in potreb narodovih mas ter v stanju, da dvigne svoj ugled in da se dvigne iz blata, v katerega so ga pahnile oligarhične vlade in neodgovorni činitelji.

Toda ako hočemo, da bo parlament pravi izraz narodovih potreb in teženj, je nujno potrebno, da se volitve v parlament izvršijo na osnovi

proporcionalnega volilnega sistema, ne pa da se velike stranke jačajo na račun malih, verske in plemenske

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg šte. 12/II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De belo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane petitna enostopna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust

stranke na račun demokratskih, kakor je to slučaj v sedanjem volilnem zakonu.

Socijalistična stranka Jugoslavije zahteva nadalje

popolno samoupravo v občinah, srezih in oblastih,

ker si brez tega ne moremo niti zamisliti pravega parlamentarizma in demokracije, niti izvajanja pravega zdravega in normalnega dela in življenja.

Da pa bo mogla Socijalistična stranka uspeti v tej borbi, potrebno je, da ji široke mase delavcev in siromašnih državljanov poverijo svoje zaupanje, potrebno je, da stopijo v njene vrste, pod njeno rdečo osvobodilno zastavo.

Delavci in meščani! Vaša usoda in usoda vaše države je v vaših rokah. Od vas in od vaše zavesti zavisijo, da-li bo še nadalje vladal v tej državi

režim tiranije in korupcije ter prišel mesto njega

režim svobode in demokracije.

Od vas in vaše zavesti zavisijo, dali hočete še nadalje nositi posledice te težke gospodarske krize, ali pa odvzeti vse potrebne mere, da se kriza ublaži in odstrani.

Od vas in vaše zavesti zavisijo, ali boste imeli

več kruha, več svobode, boljša stanovanja,

ali pa boste še nadalje propadali vi in vaše družine, medtem ko žive drugi v sijaju in razkošju.

Zato, delavci in meščani, v borbo! V vrste Socijalistične stranke Jugoslavije, edine vaše zaščitnice in razredne predstavnice!

Doli z reakcijo in militarizmom! Doli z neodgovornimi činitelji! Doli s korupcijo!

Zivela svoboda in demokracija! Živeli pravi parlamentarizem! Živela Socijalistična stranka Jugoslavije! Živel socializem!

V Belgradu, meseca maja.

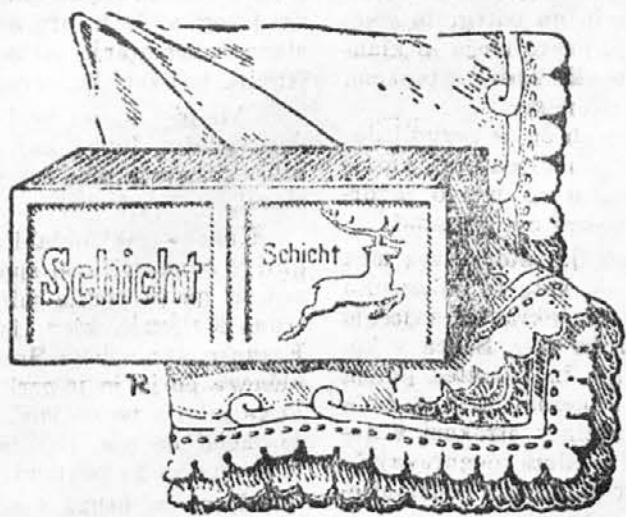
Izvrševalni odbor Socijalistične stranke Jugoslavije.

O vzrokih premogovne krize in brezposelnosti.

III.

Precejšno premogovno industrijo imamo tudi v naši državi. Razume se, da se ta industrija ne more zdaleka primerjati z angleško, nemško ali češko, vendar je vprašanje našega rudarstva tudi za naše prilike veliko in težko. To rudarstvo ni od véeraj. Zlasti rudarstvo v Srbiji je prav staro in je od nekdanj igrako v srbski ekonomiji veliko vlogo. Skoro vse do zadnjega časa je bilo v skoro absolutno obrtniški Srbiji rudarstvo edina industrijska panoga. Po avstrijski zasedbi Bosne se je začelo rudarstvo razvijati tudi v tej pokrajini, ki je menda zelo bogata na različnih rudah. V Sloveniji se je začelo premogarstvo razvijati v večjem in modernem obsegu šele po ustanovitvi Trboveljske družbe. Naša premogarska industrija je torej razmeroma še mlada, dasi imamo v Sloveniji nekvomno še velika ležišča premoga, boljše in slabše kvalitete. Ta slovenska premogovna industrija se je v zadnjih tridesetih letih močno razvila, za Slovenijo je postala najvažnejša in največja industrijska grana, in bi pri večjem odjemu mogla še ogromno napredovati. Ne moremo tajiti, da je bilo delo organizatorjev te družbe in te industrije velikega pomena za razvoj sloven-

skega gospodarstva, slovenske industrije in slovenskega industrijskega delavskega razreda. Razume se, da je ta napredek omogočilo tudi pridno delo slovenskega rudarskega delavstva. Slovenska premogovna industrija se je znala, dasi mlajša, razširiti in uveljaviti bolj kot bosanska ali srbska. Imamo torej svoje rudarstvo in star rudarski proletarijat, ki tvori v naši državi čedno število industrijskega delavstva. Toda, dasi je bilo zaposlenih razmeroma veliko število rudarjev v srbskih in bosanskih rudnikih, in dasi so ti grebli pod zemljo in kopali premog že mnogo prej, so se dokopali do nekaj pravic in si zagotovili neke ugodnosti še najprej in največ naši slovenski rudarji. Slovenski rudar ni slab rudar. Organiziral se je in si potom organizacije in čeških borb polagoma zagotovil neke ugodnosti. Slovenškemu rudarju prede danes huda, toda ta rudar moče v srbske, dalmatinske ali bosanske rudnike, ker so tam razmere zanj še mnogo in mnogo slabše. To nam dovolj drastično dokazuje razlika med omdotnimi in tukajšnjimi socialnimi in drugimi razmerami. Razvoj našega rudarstva je ustvaril neke precejšnje centre, kakor Trbovlje, Zagorje, Rajhenburg. Trboveljska družba

Nikoli

ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša potvorba.

Nikoli

ni Schichtovo milo poškodovalo kosa perila.

Vedno

je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi ceno Schichtovemu milu tudi snizali, če bi hoteli: rabiti cenejše surovine in posvečati manjšo pozornost skrbni izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše geslo je neomajno:

Schichtovo milo je najboljšo!

Pristno le z znamko Jelena.

Dnevne novice.

Nova vlada — stara vlada. Uzunovič je moral demisionirati, ker je ostal pri glasovanju o korupcijskih aferah v manjšini. Se celo zavezniki radičevci so ga pustili na cedilu. Pa je mož vstrajen. Sel je na delo in sestavil novo vlado — z istimi zavezniki, z radičevci! Če to ni komedija! Pa pravijo, da smo parlamentarna država! Sedaj pa že zopet pravijo, da so duevi Uzunovičeve št. 3 šteti in da ga bodo v kratkem zopet vrgli. Tako se naše buržuazne stranke igrajo z vlado in politiko v času, ko vse propada, ko narod umira v revščini, brezposelnosti in obupu. Na prvi strani objavljamo proglas socialistične stranke. To je najboljši in najtočnejši komentar k vsem sedanjim notranjim krizam.

V nedeljo vsi v Trbovlje. To nedeljo razvije podružnica »Svobode« v Trbovljah svoj prapor. Delavstvo iz vse Slovenije, iz Hrvaške in iz ostalih pokrajin bo ta dan v Trbovljah, da izrazi svoje simpatije našim pridnim delavskim kulturnim delavcem, da izpriča svojo solidarnost z našim zavednim rudarskim delavstvom. Pri slavnosti sodeluje tudi delavski pevski zbor iz Zagreba. Naši sodrugi naj posetijo ta dan Trbovlje v največjem številu. Tudi naš list pozdravlja novi bojni prapor trboveljskih sodrugov, trboveljske kulturno se udelejujoče mladine.

Vse po načelu javnosti. Bernot je pretečeno nedeljo predsedoval seji znane trboveljskega akcijskega odbora, v katerem sedi, poleg drugih, tudi znani trboveljski orjunaš! Ko se je odbor ogreval za neko tajno pismo, ga je neki sodrug vprašal, če je še za načelo javnosti, ko so pa vsi za tajnost onega pisma. Izjavil je, da je tajnost umestna in da imajo tisti, ki so v tem slučaju za načelo tajnosti, prav! Kaj naj normalen človek k vsemu temu reče? Zastopnik Orjune pa Bernot predsednik in načelo tajnosti... O bog, kaj ni vse mogoče!

Občinske volitve v Dalmaciji. Pri občinskih volitvah v Dalmaciji so se še precej ohranili radičevci, ki so pa napram zadnjim volitvam vendar izgubili precej glasov. Nazadovani so samostojni demokratje, federalisti in radikali. Prav dobro so se obnesle delavske liste, ki so v nekaterih večjih občinah dosegle naravnost nepričakovano veliko število glasov. Tudi v nesrečni

Dalmaciji, kjer je bila reakcija in kjer so bile zmede najhujše, živi še vedno razredna zavest. V ostalem so tudi te občinske volitve pokazale, kako globoka in vsesplošna je politična kriza in zmeda v naši državi v javnosti in v vseh buržuaznih strankah.

Objava kr. italijanskega generalnega konzulata. Ob priliki bližnjih binkoštnih praznikov se ponovno povprašuje v pisarni ital. konzulata, ako se bodo morda letos izdajali vizumi z znižano takso za obisk postojnske jame. Kr. italijanski generalni konzulat javlja vsled tega, da se bo izdajal tekom celega tekočega tedna v tukajšnji pisarni kr. italijanskega konzulata vsaki dan od 9. do 12. ure vizum z znižano takso po 10 dinarjev v svrhu obiska postojnske jame. Vizum bo izdan za tja in nazaj ter bo veljaven 8 dni. Po isti ceni t. j. po 10 dinarjev na osebo se bodo vidirali tudi skupni potni listi, ako se priglase za vsako skupino najmanj 5 oseb.

Razpis služb. Pri mestni klavnici ljubljanski razpisana je služba mestnega živinozdravnika II. razreda in pa služba hladilničnega strojnega mojstra. Prošnje je vložiti do 31. majnika pri mestnem magistratu. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglasa, ki je nabit na občinski deski v magistratnem poslopiju.

POZOR!

Opozorjate se, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričate se. — Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene

Revolta narodnosocijalistične omladine.

Narodnosocijalistična stranka že pred zedinjenjem s samostojnimi demokrati v svoji notranjosti ni bila enotna, temveč so se jasno razločevale dve smeri: ena, ki se je po svoji meščanski ideologiji nagibala na demokratsko orjunsko stran in druga, ki je stremela k socializmu.

Naposled so materialni interesi spravili stranko pod okrilje samostojnih demokratov in nastalo je vprašanje, če bo imela socijalistična struja v stranki toliko moralne sile, da izvaja konsekvence, ali pa spravi svoj socializem v kot za boljše čase. Nekaj časa po fuziji obeh strank je izgledalo, da bo šlo brez velikih težav, da bodo odpadli pač nekateri posamezniki, da bo pa večina vendarle prijadrala pod nove zastave.

Zadnja številka »Kladivarja«, kateri je po enoletnem zastoju zopet izšel pa kaže, da mladina — idealna kakor povsod — noče in noče zamenjati duha za materijo. V nekaterih člankih je praj markantno zarisano stališče mladine, ki pravi:

»Mi mladina smo navdušeno sprejeli socijalistični program (podčrtali mi). Jugoslovanska socijalistična mladina bo nositeljica evangelija bratstva, bo njegova najzvestejša zaščitnica proti omahljivcem in veterjankom (misli na strankine voditelje) Sami, a v isti fronti z ostalo proletarsko mladino homo neprestano klicali v proletarske vrste: **Naš boj je razredni boj(!) proletarci vseh držav in narodov, združite se!** (Marksov klic, op. ur.) To je naš veliki manifest in v njegovem duhu se bo vršilo naše nadaljno delo.«

Proglas končuje s prav krepko besed, ki pravi: »Ne osebe, ne sinekure, marveč socializem nam je najvišji interes!«

Sploh je cel »Kladivar« prav markantno pisan in vsebina s socijalističnega stališča skoro neoporečna, tako da ga lahko vsak socijalist čita.

Sicer ne moremo prerokovati, če ta skupina nazadnje vendar ne bo omahnila, vesel nas pa ta pojav ravno vsled tega, ker se je zopet izkazalo, da ideja socializma uspešno tekmuje z ozkosrčnimi vidiki nizkega vlastišelja in zakrknjenega šovinizma.

Ivan Franke.

Slovenska javnost je proslavila te dni 85 letnico tega našega visoko cenjenega umetnika-slikarja. Ivan Franke, senior slovenskih slikarjev, je markantna umetniška osebnost, ki zasluži, da se ga z hvaležnostjo spominjajo ne samo umetniški krogi, nego tudi vsa javnost, zlasti tudi naše delavstvo. Kaj ti Ivan Franke je bil svoje dni v naši stranki, je sodeloval v našem gibanju, je predaval v naših kulturnih društvih. Spominjamo se še vedno njegovega zadnjega predavanja o Adi Negri v našem tržaškem »Ljudskem odru«. Kot socijalno čuteč človek, je znal razumeti in ceniti napore in boje probujajočega se slovenskega delavstva, ni skrival svojih simpatij za naše gibanje, in zato je prav in potrebno, da se poleg njegovih umetniških vrlin poudarja tu še ta lepa, plemenita in karakteristična črta Ivana Franketa kot javnega delavca in človeka. Slovensko delavstvo ni tega pozabilo in se zato najiskrenejše pridružuje čestitkam in želi nestorju častne slovenske umetniške čete še mnogo let srečnega življenja in ustvarjanja.

Naš pokret.

U. D. R.

Izlet v Trbovlje. Upravni odbor apelira na vse, da se udeleže izleta v čim večjem številu. Odpeljejo naj se tako, da pridejo v Trbovlje dne 23. maja dopoldne z jutranjimi vlaki. Popoldne istega dne zbor vseh članov, po zboru seja upravnega odbora, kapetanov in četnikov. Naslednji dan priredi ljubljanska edinica izlet na Kum. Vabljenje so tudi ostale edince in drugi prijatelji društva. Vožnja v Trbovlje je polovična.

Predsedstvo U. D. R.

Iz Socijalistične stranke Jugoslavije.

Na praznik 13. t. m. se je vršila v Ljubljani seja pokrajinskega odbora naše stranke, ki se je bavila z vsemi aktualnimi vprašanji, predvsem pa z reorganizacijo in poživljenjem strankinega tajništva, o čemer bodo organizacije obveščene potom okrožnic. Ukrenili so se potrebni sklepi glede nadaljnega izdajanja »Del. Politike«, o čemur bomo priobčili v prihodnji številki »Delavske Politike« daljši referat.

Tajništvo S. S. J.

Afront v Trbovljah.

Trbovlje, 15. maja.

Na praznik, dne 13. t. m. se je vršil v Trbovljah shod, ki je imel nalogo potegniti ravno črto iz vseh dosedanjih zablod v boljše bodočnost. Shod je bil impozantno obiskan, dvorana nabito polna, prenapolnjene galerije in še na dvorišču na stotine ljudstva, ki v dvorano ni moglo. Kot prvi govornik je poročal na shodu sodr. Svetek iz Ljubljane, ki je podal obširno poročilo o poteku generalne stavke na Angleškem in izpopolnil svoj referat s premerjanjem delovanja angl. organizacij z našimi organizacijam. Angleška stavka — je izjavil sodr. Svetek — ne znači le za Angleže velikanski dogodek, temveč nudi tudi našem pokretu mnogo nanukov, ki jih bo treba s pridom uporabiti, če hočemo, da bo delavska beseda tudi v Jugoslaviji kaj veljala. Predvsem je občudovanja vredna treznost in razsodnost v postopanju angleškega delavstva. Kljub temu, da je angleška buržuazija storila vse, da bi spravila stavko na postranski tir, je vodstvo stavke znalo med celo stavko ohraniti inicijativo in vzdržati stavko pri njenem pravem namenu.

Kakor se je angleška vlada trudila prepričati široko javnost, da ima stavka prevrten značaj, kar se ji je ob velikanski razsodnosti stavkinoga vodstva ponesečilo, tako se žalibog pri nas podjetnikom le prevečkrat posreči, da prikažejo stremiljenja delavskih množic, po zboljanju položaja za protidržavni čin. Važno je, da si po tolikih neuspehih, ki jih je doživel zlasti trboveljski proletarijat, vse te manipulacije dobro zapomnimo in uredimo vsako akcijo tako, da ji nasprotnik ne bo mogel do živca! Zato moramo skrbeti, da bodo vodile akcije dobro disciplinirane organizacije z odgovornimi odbori na čelu, ki bodo vedno pravilno presojali položaj, pravilno presojali lastno in nasprotnikovo moč in stavljali vedno take zahteve, ki bodo odgovarjale dejanski moči organizacij.

To je treba naglasiti predvsem tukaj v Trbovljah, ko se poleg naše strokovne organizacije pojavljajo še neki akcijski odbori, o katerih nihče prav ne ve, kaj hočejo, koga predstavljajo in komu so za svoja dejanja odgovorni.

Ko je sestavila Delavska zbornica komisijo, ki naj pregleda razmere na Francoskem, od koder prihajajo agenti in vabijo naše brezposelne tja, je zakričal ta akcijski odbor, da po nevednem tratimo delavski denar. Ali ob istem času je pa sam sestavljal neke komisije, ki naj bi »vlagale« protest v Belgradu in ki naj bi poiskale dela — v Dalmaciji — o kateri vsak ve, da bo na brezposelnosti sama kmalu izumrla. Dobili smo utis, da hočejo ti ljudje napraviti ravno to, kar so očitali nam, namreč izkoristiti nesrečo trboveljskih rudarjev zato, da se bo par ljudi, ki imajo veselje do potovanja, vozarilo sem in tja.

Danes, ko pokopavamo ta akcijski odbor, je treba pregledati kako škoda bi bili lahko napravili ti ljudje, če bi tudi naša organizacija nasedla tem elementom. Mesto da bi zavarovali brezposelne delavce, da ne padejo v roke kakim tujim agentom, bi se bili vozarili v Belgrad, tožili o naši mizeriji, kakor bi tega že stokrat ne storili. Tako bi mineval čas, brezposelni bi stradali in na koncu bi se začeli seliti. Veliko bi jih bilo med njimi, ki bi prišli iz dežja pod kap, ravno vsled nepoznanja razmer v inozemstvu. Mi smo se tega dejstva dobro zavedali, zato smo šli po svoji poti in danes lahko vsakemu rudarju natančno opišemo razmere v drugih krajih, tako da ne bo na sle-

Tekstilbazar
Ljubljana, Krekov trg 10

prodaja

moške klobuke „Mesalino“ a Din 65—
kravate svilene . . . a Din 20—
krasne jumperje . . . a Din 68—

po srečo taval v tuji svet in si šele tam iskal dela, katerega bi moral v tem slučaju sprejeti pod najslabšimi okoliščinami. Komisija, ki se je vrnila iz Francije vam bo sedaj natančno pojasnila tamkajšnji položaj, kakšne so tam razmere, kakšen je način dela in kje bi se dalo delo dobiti, tako da bo vsak, ki bo prisiljen se izseliti, imel nekakšen kašpot kako naj — ukrene, da ne bo prišel na najslabše. H koncu je sodr. Svetek napovedal akcijo Delav. zbornice, ki gre za tem, da bi se pridobilo za reducirane rudarje nekako odpravnino in pozval vse navzoče naj Delavsko zbornico v teh stremljenjih z vso silo podpirajo.

Naslednji govornik sodr. Arh je podal na shodu obširno poročilo o svojem potovanju v Franciji. Ker bo poročilo izšlo v posebni brošurici, se bomo z njim prihodnjic obširneje bavili. Danes rečemo le to, da je Delavska zbornica prekrižala marsikakemu sleparskemu agentu račune, katere bi drago plačevali posamezni izseljenci.

Sodr. Krušič, ki je na shodu predsedoval, je pojasnil v svojem govoru nekatere lokalne zadeve, zlasti temeljito je pa obračunal s klevetami, ki jih je razširjal takozvani »akcijski odbor«. Prikazal je vso nemoralnost tistih ljudi, ki kriče vedno o čistih načelih, o boju proti fašizmu, ob istem času pa ustvarjajo skupno s fašisti »enotne« strokovne organizacije. Naposled je predlagal naslednjo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

Resolucija.

1. Rudarji zbrani na javnem shodu, ki se je vršil dne 13. maja v Delavskem domu v Trbovljah izražajo svojo popolno in brezpogojno solidarnost z angle-

škimi delavci zlasti z rudarji, ki stojijo v boju za svojo obstojnost v zavesti, da je njihova zmaga naša zmaga, njihov poraz naš poraz.

2. Ugotovljajoč, da je uspeh delavstva v boju proti kapitalu odvisen od razredne zavesti in na njej sloneče enotne organizacije, odklanjamo najodločnejše vsako vmešavanje meščanskih kapitalističnih strank v delavske zadeve. Iz teh razlogov odklanjamo tudi sodelovanje v takozvanem akcijskem odboru.

3. Odločno protestiramo proti zavlačevanju potrditve legalno izvoljenega občinskega zastopa in zahtevamo kategorično od pristojne oblasti, da spoštuje zakon in ljudsko voljo.

4. Pozdravljamo sklep Delav. zbornice za Slovenijo, ki je sklenila uvesti akcijo, da se izposluje vsakemu reduciranemu rudarju odpravnino.

5. Od vlade zahtevamo kar najodločnejše, da sklene s Francijo in Nemčijo reciprocitetno pogodbo, s katero naj se zaščiti dajatve socijalnega zavarovanja našim delavcem v tujini.

H koncu shoda je zahteval besedo še znani Bernotovec Štruc, kar je pa večtisočglava množica z velikanskim ogorčenjem odklonila. Po tem shodu lahko rečemo, da so doživeli razni štrebarji v Trbovljah tak poraz, ki jih bo za vse večne čase razkropil. Akcijski odbor, kjer so se zbirali vsi ti elementi, je bil in ga ni več.

Ignacij Mihevc:

Prvi socijalist v fari.

Z njim se je vodila in bila edina dedščina, ki jo je dobil po očetu in materi. Zvesto ga je spremljala po vseh njegovih potih življenja in ko je že mi-

slil, da je zgrešila njegovo sled, je nenadoma planila predenj, se mu zlobno zarežala v obraz in ga potegnila s seboj. Vlačila ga je preko trnja in klančev, po stezah, posutih z ostrim peskom, da so mu krvavele noge.

Izmučen do kosti se je zgrudil Janez Klančar na pohabljen stol, naslonil koščene komolce na črveno javorjevo mizo in si pokril oči s pestmi.

Brez pozdrava je vstopil, ves mrk in trd v obraz. V kotu se je zgenila sključena senca in takrat je zaječalo najmlajše Janezovo dete. Senca v kotu se je vzravnila in trenutek potem je obstala pred Janezom njegova žena Francka, ki je ždela z otrokom v naročju v medli svetlobi dogorevajoče petrolejke kakor strahotna pooslabljena beda.

»Janez, nisem ti prihranila večerje, tudi mi nismo večerjali.«

Janez Klančar se ni ozrl. Kakor odrevenele so padle njegove stisnjene pesti po mizi, da je zaplapolala v svetilki.

»O, vem,« je stisnil skozi zobe.

In zopet je zaječalo v materinem naročju.

»Veš, lačna sem in otrok nima kaj potegniti iz prsi,« pravi Francka Janezu, a s postelje, kjer je na nakopičenih cunjah počival starejši neboljšeec, se je glasilo:

»Oče, vsaj kruha da ste prinesli!«

Globoko se je sklonil delavec Janez na mizo in zaklel.

»Staremu bi rekla, da otroci stradajo. Povedala bi mu, da je hudo, da ne zaslužim ter da bo bolje, ko dobim delo. Dober je stari in bi se usmilil, vsaj otrok bi se usmilil,« je govoril Janez, nekako sam zase topo strmeč predse.

»Oj, Janez, na mater ni pozabil! Dobro veš, da bi me najrajše z otroci vred pogljal še to uro na cesto. Še neslanega krompirja mi ne dovolijo pristaviti, kaj šele kaj drugega.«

»Ali nisi njena hči?« je tja v endan vprašal Janez, kajti znano mu je bilo razmerje med ženo in njenimi starši.

Kakor temni oblaki so se jeli dvigati v Janezovi duši spomini na dolgo pot, ki ga je vodila mimo mladosti v trdno življenje, kjer je prvič srečal Francko, svojo ženo. Sredi zlatega pšenicega polja jo je ozrl s široke ceste, ki se je vila po poljani. Poln mladosti je skočil do nje, povezal za njo dva, tri snope in jo poklical:

»Urna in brhka žanjica si, dekle. Na roko in bodi moja!«

Od takrat je vsak večer prihajal pod njeno okno in še preden je pobelila prva slana upuščenost polja, je bila Francka njegova žena. Podvojil je svoje moči in krepko delal. Vsako soboto sta se s Francko založila za teden naprej.

Njeni starši so se radovali hčerine sreče, a še bolj zadovoljni so bili, ker vrli zet ni nikdar vprašal za Franckino doto. Imela je dva brata. Starejši se je oženil z doma, mlajši pa je bil določen za gospodarja doma. Takrat, ko Janezova rodbina ni potrebovala pomoči od Franckinih staršev, so ji jo vedno ponujali, sedaj ob bedi in pomanjkanju pa ni nikogar, ki bi pomagal. Mesece se mora boriti uboga Janezova rodbina za obstanek in če se razmere ne izpremenijo, bo poginila gladu.

»In vse to radi tiste deklinel« se je razjezil Janez. (Konec prih.)

Za starše in botre birmancev! Svoj k svojim!

Najlepša, največja in najcenejša izbira vsakovrstnega oblačila Vam zamore nuditi le naša detailna frgovina na Erjavčevi c. 2

**Konfekcijska tovarna
FRAN DERENDA & Cie., LJUBLJANA.**

Nekatere tvrdke se branijo oglašati v delavskem tisku. — Delavski gospodar, delavska gospodinja se bosta branila njihovih izdelkov. — Kdor ne oglašča v edinem delavskem dnevniku Jugoslavije „Delavski Politiki“, naj ne išče odjemalcev med delavstvom!

SPLOŠNO KONZUMNO DRUŠTVO „POSAVJE“ V ZAGORJU OB SAVI.

Ima svoje prodajalne v Zagorju, Loka pri Zagorju in Velenje. Blago prodaja vse vrste specerijskega in manufakturno po najnižjih dnevnikih cenah. — Član lahko postane vsak.

Pristopnina Din 2.50 — — Delež Din 50.—

RAVNATELJSTVO.

Zaloga pohištva in pletenih izdelkov!

Kdor želi pohištvo za svoje stanovanje, ali želi popolniti, kar mu manjka, naj se ogleda veliko zalogo „Produkcije“ na Tržaški cesti v Ljubljani. — Na pismeno povprašanje takoj odgovor. — Priloži naj se znamka.

**„PRODUKCIJA“
LJUBLJANA, Tržaška cesta, kolonija „Stan in Dom“.**

196

Nabirajte naročnike!

Zadružni trgovski dom

„PRODUKCIJE“

na Tržaški cesti v Ljubljani

Oglejte si zaloge manufakturnega blaga, konfekcije, izdelkov zadruge „Delta“, klobukov, porcelana, email-posode, čevljev, specerijske predmete, pohištvo, pletene izdelke itd.

195

Cene zmerne! -- Nikdo ni prisiljen kupiti!

Dobro in poceni se kupijo

moški iz boksa	Din 160.—
ženski iz boksa visoki	Din 155.—
ženski iz boksa nizki	Din 135.—
fantovski iz boksa	Din 135.—
za dečke in deklice iz boksa	Din 95.—
otroški iz boksa	Din 68.—
otroški mali rujavi ali črni	Din 26.—

pri

Ant. Krisper-ju
Ljubljana, Mestni trg št. 26.